

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. III. De æqualitate, & condignitate meriti ad præmium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. III.

De aequalitate, & condignitate meriti ad præmium.

653. **V**aria sunt sententiæ ad materiam hujus paragraphi,

Nam apud Ripald. *de ente supernaturali D. 16. S. 1.* plures Thomistæ nullam de Potentia absoluta requirunt in operibus condignitatem ad præmium.

Secunda Scotistarum apud Vasq. citandum *cap. 1.* negat operibus iustarum in se spectatis ullam inesse vim merendi, sed totam ponit in promissione, & pacto DEI.

Tertia opinio multorum apud Vasq. *cap. 3.* docet condignitatem meriti cum præmio etiam vitæ æternæ coalescere partim ex bonitate morali ipsorum operum, partim ex ordinatione divina acceptante; ita ut sine hac nequeat esse completum meritum, censeatur verò condigne completum per acceptationem operis honesti etiam entitativè naturalis. Fatentur tamen: apud Pont. *curs Theol. D. 36. num. 61.* defacto secundum fidem nullum actum esse meritorium, qui non procedit ex actuali gratia, esto hæc non sit necessaria ad tribuendum valorem.

Quarta opinio Vasq. *1. 2. D. 214. cap. 10. & 11.* contendit ad condignitatem meriti requiri æqualitatem hujus arithmeticam cum præmio, quæ æqualitas uti monet *num. 81.* non pensanda est pœnes ea, quæ formaliter sunt in actu meritorio, & præmio, sicut æqualitas

peccati, & pœnæ non taxatur secundum delectationem, quæ inest peccato, & dolorem, qui inest formaliter pœnæ, sed secundum mensuram malitiæ operis; ita mensura condignitatis operis boni cum remuneratione nascitur ex natura, & bonitate operationis, atque ex dignitate personæ operantis. Comparat autem *cit. num. 81.* iustorum opera, & passiones, quæ in se exiguæ quidem videntur, semini, quod licet in se sit parvum, virtute tamen, & efficacitate continet magnam copiam fructûs.

Concedit *num. 7.* operibus iustorum accessisse divinam promissionem, at negat eam pertinere ad rationem meriti, sed huic advenire non tantum jam digno, sed etiam jam meritorio, ut tamen infalibilibiter sequatur præmium necessaria fuit promissio Divina: nam sine hac DEUS nullatenus obligatur remunerari nostra merita: hæc obligatio non in justitia stricta DEI erga creaturas, sed in promissione fidelitatis fundatur.

Ita Vasq. *D. 215. cap. 1. num. 3.* qui cit. *D. 214. num. 76.* reprobat eos, qui inter acceptationem divinam, & promissionem distinguunt: quod acceptatio videatur posterior opere meritorio, & ideo nihil conferat ad operis dignitatem; promissio verò antecedit opus ipsum, et que ut fundamento innitatur, & ad mo-
calem

ralem dignitatem conducatur. Ratio reprobandi est, quod promissio & acceptatio divina conditionata, sit quidem antecedens, absoluta tamen utraque est posterior operibus, nam sub his velut conditione promittit DEUS, & accepit illa ad premium.

Quinta opinio communior cum Ripald. à num. 19. tueretur opera supernaturalia justorum non arithmetice, sed proportionaliter solum, ac geometricè adæquare premium. Aequalitas porro arithmetica sive rei ad rem consistit in hoc, quod opus secundum se ex parte operantis pensatum seorsim ab omni circumstantia tenente se ex parte præmiantis (quales sunt hujus majestas, liberalitas, misericordia, opes &c.) valet tantum, quantum est premium eo modo, quo labor mercenarij absolute æstimatus tantus est, quantus est valor mercedis, aut premium datum pro mercibus.

Dixi seorsim ab omni circumstantia, ex parte præmiantis, quia æstimabilitas meriti non fundatur in sola bonitate operis moralis, sed etiam in dignitate operantis, proinde in dignitate operis participatæ à dignitate operantis.

Æqualitas verò geometrica, seu proportionalis sita est, vel in eo, quod opus secundum se se junctum à circumstantiis merentis, & præmiantis est inferius magnitudine præmij, huic tamen evadit æquale ex proportionem ad circumstantias tum merentis, tum præmiantis. Unde æqualitas geometrica est variabilis pro variatione circumstantiarum præmiantis nullâ factâ variatione in opere; sic idem opus in occasione eadem à diversis præmiantum, non præmiatur ad æqualitatem

munere eodem à diversis Principibus collato: munus enim à Principe fortunæ mediocris tenaci datum, etsi prudentum æstimatione censeatur æquare valorem meriti, secus tamen collatum à Principe opulento ac liberali.

654. Dico primò: condignitas meriti nequit esse adæquate extrinseca merito, contra authores primæ, & secundæ sententiæ num. 653. Ratio: quia si vis tota merendi penderet ab acceptatione divina, sicut hæc est purè gratiosa, ita remuneratio operum esset mera gratia, ac liberalis donatio, non verò retributio.

Dico secundò: condignitatem meriti non coalescere partim ex ipsa morali honestate meriti, partim ex divina ordinatione acceptante contra tertiam sententiam probatur ex Arausiano can. 7. si quis, inquit, per naturæ vigorem bonum aliquod ad salutem pertinens vita æterna cogitare, eligere, sive Evangelica prædicationi consentire posse confirmat, heretico fallitur Spiritu: & can. 18. debetur merces bonis operibus, si fiant, sed gratia, quæ non debetur præcedit, ut fiant. Trid. Sess. 6. cap. 16. ait opera justorum sine gratia nullo pacto DEO grata, meritoria esse possunt. Ratio est vel operibus naturalibus correspondet pars aliqua præmij, vel nulla: si nulla, collatio doni supernaturalis non erit premium, sed pura donatio: si correspondet, ergo pars præmij supernaturalis cadit sub meritum naturale, quod est Pelagianum.

655. Dico Tertiò: opera supernaturalia justorum sunt æqualia premio supernaturali vitæ æternæ æqualitate geometricâ, secus arithmetica, seu rei ad

rem, declarata num. 653. *Vers. quinta opinio.*

Pars prima, de æqualitate est S. Th. 1. 2. *quest. 114. art. 3. in Corp.* negante condignitatem operi considerato secundum substantiam operis libere procedentis ab arbitrio propter maximam inæqualitatem, concedente verò eandem condignitatem operi considerato secundum quod procedit à gratia Spiritus S. moventis nos in vitam æternam. Ratio est: quod hæreditas vitæ æternæ, licet excedat statum servitutis puræ, in quo est homo destitutus gratia sanctificante, non tamen excedit statum filiorum DEI, in quo per gratiam constituuntur iusti, ergo opera iustorum possunt esse æqualia præmio vitæ æternæ.

Pars secunda, de æqualitate proportionali, seu geometrica probatur ex S. Th. art. 1. *Manifestum est inquit quod inter DEUM, & hominem merentem est maxime inæqualitas, in infinitum enim distans, & totum, quod est hominis bonum, est à DEO, unde non potest hominis à DEO esse iustitia secundum absolutam æqualitatem.*

Pars tertia: quod non sint æqualia arithmetice contra Vasq. probatur ex 8. *ad Rom. Non sunt condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam.* ergo opera iustorum non sunt æqualia condignitate rei ad rem.

Ratio totius conclusionis est: vita æterna est majoris valoris, quam sit opus iusti sumptum cum gratia habituali dignificante seclusis circumstantiis præmiantis DEI, nam augmentum gratiæ habitualis, quod tribuitur operi iusti, est æqualis valoris cum gratia dignificante opus, ergo

opus etiam ut dignificatum à gratia seclusis circumstantiis præmiantis est penitus inæquale vitæ æternæ, sive DEO per visionem possidendo: etsi enim visio, seu modus possidendi DEUM sit finitus, videtur tamen esse bonum in morali estimatione infinitum; sicut licet unio hypostatica sit finita, humanitas tamen moraliter participat bonum infinitum, ergo ut meritum adæquet bonum vitæ æternæ, debet aliunde participare æqualitatem, nempe à circumstantiis præmiantis, videlicet à liberalitate, misericordia, excellentia &c. DEI, his enim spectatis cum reliquis se tenentibus ex parte merentis, meritum iusti habet omnino æqualitatem proportionis cum præmio vitæ æternæ, prout in terminis expressit D. Th. in 2. *Dist. 27. art. 3. in Corp. Secundum inquit, æqualitatem proportionis, et condigno meremur vitam æternam, attenditur enim æqualitas proportionis, quando equaliter se hoc habet ad illud, sicut aliud ad alterum, non autem majus est DEO vitam æternam tribuere, quam nobis virtutis actum exhibere.*

656. Dico quartò: ut meritum condignum funder jus infallibile, sive strictè, sive latè sumptum ad præmium, est necessaria promissio divina, atque adeo hæc intrinsecè constituit meritum ut infallibiliter connexum cum præmio. Ita Soares *lib. 12. de Justif. à cap. 17.* Ratio, quia si iustus absque divina promissione haberet jus infallibile ad præmium, hoc non esset misericorditer promissum, sed vita æterna est misericorditer promissa per Trid. *S. 6. c. 16.*

Ab ea tamen promissione operi merito

ritorio nulla accrescit proportio, & dignitas ad primum, sed eam habet ex natura rei hoc ipso, quod procedat, ex gratia independenter ab omni ordinatione DEI extrinseca, sine acceptatione ejusdem operis ad primum. Hæc assertio est tam Soarez quàm Vasq. contra primam, secundam, & tertiam sententiam num. 653. probatur: si antecedenter ad promissionem non foret tota condignitas meriti ad primum, peccator defacto per contritionem condignè mereretur justificationem, ac remissionem peccati mortalis, nam contritio seclusa promissione DEI meretur illam de congruo, ergo cum defacto sit promissa contritioni justificatio, hanc condignè meretur, si ex promissione merito accrescat proportio, quod est omnino falsum.

Hinc sequitur, quod antecedenter ad promissionem meritum in actu primo habeat æqualem proportionalem condignitatem cum primum. Ita Soarez & Vasq. nisi quod hic stet pro condignitate arithmetica. Ratio sequela est, quod actum condignè mereri primum in actu primo proximo antecedenter ad promissionem sit valorem meriti ex se esse inductivum voluntatis divinæ ad premiandum, sed hoc habent opera justorum ex se, & non ex promissione, ut proxime est probatum.

Ut autem sint condignè meritoria in actu secundo necesse est, aut prius fuisse promissum primum, aut acceptatum à

DEO, quia nullus effectus ponitur sine voluntate Dei, sed merita condignè mereri in actu secundo important effectum, nempe actualem primum causalitatem, ergo hæc non ponitur sine voluntate DEI: hæc nequit esse alia, quàm vel promissio antecedens meritum, aut eà seclusa subsequens acceptatio.

657. Ex quibus consequens est, quod condignitas, seu æqualitas meriti cum primum non constituatur etiam partialiter per promissionem, aut acceptationem DEI: neutra enim dat sufficientiam ad movendum primum, sed solum dat efficaciam, id est, infallibilem causalitatem actualem proinde duntaxat requiritur, ut pars intrinseca ad meritum ut causans in actu secundo, vel etiam ut in actu primo efficax sit.

Patet etiam cur merita Christi, licet sint simpliciter infiniti valoris in actu primo, in actu tamen secundo sint duntaxat finita, quia DEUS non promissit illis nisi finitum primum.

Demum discrimen inter meritum condignum, & congruum consistit in hoc, quod condignum æquet primum sive adsit, sive absit promissio divina: congruum verò est illud, quod in valore est infra primum etiam tunc, dum adest promissio DEI acceptantis id ad primum excedens, prout defacto DEUS

acceptavit actum Charitatis aut contritionis ad justificationem.

